

Ю. А. Комісарчук

Львівський державний університет внутрішніх справ,
доцент кафедри кримінального процесу

А. В. Ратнова

Львівський державний університет внутрішніх справ,
слухач на здобуття освітнього рівня «магістр»

ПРОБЛЕМИ ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ ОРГАНАМИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ УХВАЛ СЛІДЧОГО СУДДІ, СУДУ ПРО ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ

© Комісарчук Ю. А., Ратнова А. В., 2016

Розглянуто поняття, суть та основні проблемні питання, що виникають під час використання домашнього арешту як запобіжного заходу у кримінальному судочинстві, проаналізовано основні позитивні та негативні аспекти такого запобіжного заходу та надано рекомендації для його вдосконалення.

Ключові слова: запобіжні заходи, домашній арешт, ухвала суду, слідчий суддя, підозрюваний (обвинувачений).

Ю. А. Комиссарчук, А. В. Ратнова

ПРОБЛЕМЫ ПОРЯДКА ИСПОЛНЕНИЯ ОРГАНАМИ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ПОСТАНОВЛЕНИЙ СЛЕДСТВЕННОГО СУДЬИ, СУДА ОБ ИЗБРАНИИ МЕРЫ ПРЕСЕЧЕНИЯ В ВИДЕ ДОМАШНЕГО АРЕСТА

Рассмотрено понятие, сущность и основные проблемные вопросы, возникающие при исполнении домашнего ареста как меры пресечения в уголовном судопроизводстве, проанализированы основные положительные и отрицательные стороны такой меры пресечения и даны рекомендации для его совершенствования.

Ключевые слова: меры пресечения, домашний арест, определение суда, следственный судья, подозреваемый (обвиняемый).

Y. A. Komissarchyk, A. V. Ratnova

THE PROBLEM OF ORDER OF EXECUTION BY THE BODIES OF INTERNAL AFFAIRS THE ORDERS OF THE INVESTIGATING JUDGE, COURT ABOUT ELECTION OF A MEASURE OF RESTRAINT IN THE FORM OF HOUSE ARREST

The article deals with the concept, the essence and the basic problematic issues in the fulfillment of home arrest as a preventive measure in the criminal proceedings. The basic positive and negative aspects of the suggested preventive measure are analyzed and the recommendations for its improvement are provided.

Key words: preventive measures, home arrest, court resolution, investigating judge, suspect (accused).

Постановка проблеми. Проблеми, що виникають на практиці під час застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, дещо різняться у кожному підрозділі органу

внутрішніх справ (далі – ОВС) та багато в чому залежать від місця їхнього розташування, рівня взаємодії слідчого судді, суду, слідчого та інших працівників, на яких покладено виконання такої ухвали та інших причин. Крім того, негативно впливають на ефективність застосування цього запобіжного заходу такі фактори, як погане матеріально-технічне забезпечення і недостатня кількість відповідних фахівців, які могли б здійснювати контроль. Тому ця проблематика є актуальною і потребує дослідження для фактичної реалізації основних завдань усіх заходів примусу – подолання негативних обставин, які перешкоджають вирішенню завдань кримінального судочинства, та забезпечення виконання рішень органів досудового розслідування та суду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До проблем застосування запобіжних заходів зверталися у своїх працях відомі процесуалісти: Ю. П. Аленін, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, П. І. Люблінський, В. Т. Маляренко, В. Т. Нор, І. Л. Петрухін, В. В. Сташис, М. С. Строгович, Н. В. Ткачова, Л. Д. Удалова та інші. Проте зауважимо, що вчені чітко не виокремлювали у своїх працях питання правової регламентації домашнього арешту, а також недостатньо досліджені проблеми процесуального порядку його застосування.

Метою статті є аналіз та дослідження нормативно-правових актів, що регламентують порядок виконання органами внутрішніх справ ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, аналіз основних проблем, що виникають на практиці під час його виконання, та пошук можливих шляхів їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Поняття домашнього арешту в Україні з'явилося з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України 2012 року (далі – КПК) і є однією із його новел. Домашній арешт – це вид запобіжного заходу, який застосовується в кримінальному провадженні відповідно до ухвали слідчого судді, суду до підозрюваних або обвинувачених осіб за вчинення ними злочинів, за які законом передбачено покарання у виді позбавлення волі, та полягає в забороні залишати їм житло цілодобово або в певний період доби.

Оскільки запобіжний захід у вигляді домашнього арешту є принципово новим для національного кримінального судочинства, а процесуальний порядок його обрання і застосування практично не аналізувався, то цілком прогнозованим є те, що на практиці систематично з'являються проблеми під час виконання органами внутрішніх справ ухвал про вибір запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. Правовою основою виконання працівниками органів внутрішніх справ України ухвал слідчого судді, суду є Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України "Про міліцію", Інструкція про порядок виконання органами внутрішніх справ України ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту (далі – Інструкція) та інші нормативно-правові акти [2].

Домашній арешт як запобіжний захід має низку переваг. Особа усвідомлює невідворотність покарання, водночас домашній арешт надає можливість підозрюваному, обвинуваченому зберегти соціальні та сімейні зв'язки, а в деяких випадках і продовжити працювати й забезпечувати свою родину. Особливо актуально це у випадках, коли підозрюваний або обвинувачений є єдиним годувальником у родині [4, с.179]. З психологічного погляду домашній арешт для особи, до якої він застосовується, та членів її сім'ї є менш стресовим і психологічно травмувальним запобіжним заходом, оскільки підозрюваний (обвинувачений) проживатиме в звичній для себе обстановці, без заборони на спілкування з родиною (що дуже важливо, зокрема, за наявності в родині малолітніх дітей або осіб, які потребують стороннього догляду), заняття спортом, користування мультимедійною технікою та звичними для себе зручностями щоденного життя тощо [4, с. 180].

З іншого боку, ще під час прийняття нового КПК висловлювали занепокоєння щодо ефективності та доцільності введення такого запобіжного заходу до кримінального процесуального законодавства. Зокрема, як зазначено у Зауваженнях до проекту Кримінального процесуального кодексу України (реєстраційний № 9700), які підготував заступник керівника Апарату Верховної

Ради України – М. Теплюк: «Введення цього заходу не матиме позитивного ефекту, оскільки і чинний КПК України, і проект містить запобіжні заходи, не пов'язані з позбавленням волі. Якщо ці заходи не спроможні забезпечити належну поведінку підозрюваного, обвинуваченого, то новий захід буде нереальним, оскільки, залишаючи житло на певний період часу, така особа завжди матиме змогу ухилитися від слідства та суду, перешкодити встановленню істини, продовжувати займатися злочинною діяльністю» [10].

До того ж План заходів МВС, спрямованих на реалізацію норм Кримінального процесуального кодексу України, затверджений Наказом МВС України від 8 серпня 2012 року № 685, не передбачав підготовки проекту відомчого нормативно-правового акту, яким має бути врегульоване питання щодо порядку застосування ухвали слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту [6, с. 64].

До основних проблем щодо виконання органами внутрішніх справ України ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту можна зарахувати такі:

1. Не встановлено основні реквізити, які повинна мати ухвала про встановлення домашнього арешту.
2. Не передбачено чіткого суб'єкта виконання ухвали щодо обліку підозрюваних, обвинувачених, які перебувають під домашнім арештом.
3. Не визначено час проведення контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом.
4. Не визначено періодичність відвідування підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом.
5. Відсутність єдиної бази даних МВС щодо обліку підозрюваних, обвинувачених, які перебувають під домашнім арештом.
6. Великий проміжок часу між відправкою судом та отриманням ухвали про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту органом внутрішніх справ, особливо коли суд не є місцевим.

На відміну від Кримінально-процесуального кодексу Російської Федерації (далі – КПК РФ), КПК України не містить жодних указівок щодо змісту такої ухвали, лише в ч. ч. 3,4 ст.196 КПК України наголошено, що в такій ухвалі має бути наведено точну адресу житла, яке підозрюваному, обвинуваченому забороняється залишати, та дату закінчення дії такого запобіжного заходу. Відповідно до ч. 9 ст. 107 КПК РФ, у постанові суду про обрання домашнього арешту як запобіжного заходу, визначається таке: місце, де перебуватиме підозрюваний або обвинувачений; термін домашнього арешту; час, протягом якого підозрюваному, обвинуваченому дозволено перебувати поза місцем виконання запобіжного заходу; заборони та (або) обмеження, установлені щодо підозрюваного або обвинуваченого; місця, які йому дозволено відвідувати [4, с. 179–180].

Ю. Д. Москалюк вважає за необхідне доповнити ч. 3 ст. 181 КПК України таким змістом: «Ухвала про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту повинна містити такі відомості: місце перебування підозрюваного, обвинуваченого; термін домашнього арешту; час, протягом якого підозрюваному, обвинуваченому дозволено перебувати поза місцем виконання запобіжного заходу; заборони та (або) обмеження, установлені щодо підозрюваного або обвинуваченого; місця, які йому дозволено відвідувати. У разі необхідності використовувати телефонний зв'язок для виклику швидкої медичної допомоги, співробітників правоохоронних органів, аварійно-рятувальних служб у разі виникнення надзвичайної ситуації, а також для спілкування з контрольним органом, особою, що проводить нагляд» [4, с. 180]. Цей виклад частини статті чітко встановлює та конкретизує усі необхідні реквізити, які повинні бути зазначені у цій ухвалі, що було б позитивним уточненням КПК України.

Пунктом 3.1 Інструкції передбачено, що начальник органу внутрішніх справ при надходженні ухвали слідчого судді, суду щодо підозрюваного, обвинуваченого, який проживає на території обслуговування органу внутрішніх справ, з урахуванням особливостей кримінального провадження визначає підпорядкований структурний підрозділ, яким буде здійснюватися контроль за виконанням підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, покладених на нього ухвалою слідчого судді,

суду, та невідкладно доручає керівникові визначеного підрозділу поставити на облік підозрюваного, обвинуваченого та забезпечити контроль за його поведінкою.

Поставлення на облік і забезпечення контролю за поведінкою неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, доручається керівнику підрозділу кримінальної міліції у справах дітей органу внутрішніх справ, на території обслуговування якого проживає неповнолітній [2].

Якщо Інструкцією передбачено тільки підрозділ кримінальної міліції у справах дітей органу внутрішніх справ, який забезпечує контроль за поведінкою неповнолітніх, то, щодо інших справ, начальник органу внутрішніх справ з урахуванням особливостей кримінального провадження визначає підпорядкований структурний підрозділ, що здійснюватиме контроль за виконанням підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, покладених на нього ухвалою слідчого судді, суду.

На виконання закону МВС України видало Наказ від 18 грудня 2012 року № 1172, яким визначено суб'єкти щодо здійснення забезпечення електронного контролю, покладеного (за напрямами діяльності) на Головне слідче управління, Головний штаб, Департамент інформаційно-аналітичного забезпечення, Департамент матеріального забезпечення МВС та їх підрозділи на місцях [8]. Одні вчені вважають за необхідне доручити нагляд за поведінкою підозрюваних (обвинувачених), до яких застосовано домашній арешт, на співробітників міліції, уповноважених безперешкодно відвідувати приміщення, де перебувають заарештовані, а також використовувати ЕЗК. Інші наполягають на доцільності наділення відповідними функціями контролю за виконанням «домашнього арешту» судових виконавців Міністерства юстиції України, з чим не погоджується Є. І. Макаренко [9, с. 237–238].

Протилежною є думка В. Г. Крайнюка: «В ухвалі судді про застосування домашнього арешту обов'язково повинно бути вказано орган чи посадову особу, на яку покладається здійснення нагляду за дотриманням обмежень чи заборон. Логічно стверджувати, що такий нагляд повинні здійснювати співробітники органів міліції, а саме дільничні інспектори. Не применшуючи роль органів МВС, вважаємо, що такі думки є дещо помилковими. Все ж таки наглядати за особами, до яких застосовано домашній арешт, повинні співробітники державної виконавчої служби України. Саме їх необхідно наділити такими функціями, чітко розробити і закріпити їх права та обов'язки в українському законодавстві шляхом внесення до нього відповідних доповнень і змін. У структурі державної виконавчої служби необхідно створити спеціальні підрозділи, які б здійснювали контроль за виконанням цього запобіжного заходу» [5, с. 320–321].

Невизначеність суб'єкта, який відповідає за виконання ухвали про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, дає змогу «перекидати» такий контроль з одних осіб на інших, в такому випадку неможливо притягнути особу до відповідальності за невиконання службових обов'язків.

На нашу думку, правильно б було закріпити здійснення цього контролю за працівниками служби дільничних інспекторів міліції (далі – ДІМ), про що зазначити в посадовій інструкції та нормативно-правових актах, а саме в Інструкції та Наказі МВС України № 505, що регламентує діяльність служби ДІМ.

Відповідно до п. 5 ст. 181 КПК України, працівники органу внутрішніх справ з метою контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, мають право з'являтися в житло цієї особи, вимагати надати усні чи письмові пояснення з питань, пов'язаних із виконанням покладених на неї зобов'язань, використовувати електронні засоби контролю [1].

За наявності в органі внутрішніх справ інформації про порушення підозрюваним, обвинуваченим умов застосованого запобіжного заходу відвідування його місця проживання може здійснюватися в нічний час [2]. Тобто за відсутності такої інформації, перевірка повинна проводитися у денний час, що взагалі недоречно, якщо заборона залишати житло передбачена ухвалою на певний період доби (здебільшого це нічний час). Якщо робочий час працівника органу внутрішніх справ збігається з періодом доби, під час якого підозрюваному, обвинуваченому дозволено залишати житло, то така перевірка є взагалі безрезультатною. Для дієвої перевірки таких

осіб доцільно було би зобов'язати працівників СДІМ проводити таку перевірку протягом часу, впродовж якого підозрюваному, обвинуваченому ухвалою слідчого судді або суду заборонено залишати житло, або ж надати право перевірки працівникам органу внутрішніх справ, що працюють у нічний час (працівники патрульної служби).

Періодичність відвідування визначається начальником органу внутрішніх справ. При цьому, якщо згідно з умовами застосованого запобіжного заходу підозрюваному, обвинуваченому заборонено залишати житло цілодобово, відвідування його місця проживання повинно здійснюватися не рідше одного разу на сім днів [2]. Таким чином, чітко не вказано, скільки разів на тиждень необхідно проводити перевірку підозрюваних, обвинувачених, у яких заборона покидати житло встановлена на певний період, оскільки виключною (єдиною) метою застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків. Застосування таких заходів завжди пов'язано із необхідністю запобігання ризикам, передбаченим ст. 177 КПК України... Підставами застосування запобіжного заходу є обґрунтованість підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення та наявність ризику (ризиків), перелік яких встановлено пунктами 1 – 5 ч. 1 ст. 177 КПК та не підлягає розширеному тлумаченню. Запобіжний захід застосовується з метою запобігання спробам підозрюваного, обвинуваченого (ризикам):

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;*
- 2) знищити, сховати або спотворити будь-які з речей чи документів, що мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;*
- 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;*
- 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином. Урахування такої обставини для прийняття рішення передбачає встановлення правдоподібності та достовірності заявлених органом досудового розслідування фактичних обставин;*
- 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, в якому ця особа підозрюється, обвинувачується [3].*

Тому, якщо у клопотанні обґрунтовують необхідність застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту (за наявності одного чи кількох ризиків/підстав та врахувавши особу підозрюваного, обвинуваченого, В. Г. Крайнюк переконаний, що: «у цьому випадку братимуть до уваги і саму особистість злочинця, або підозрюваної особи, враховуючи її репутацію, соціальні зв'язки тощо. Наприклад, нелогічним видається застосування домашнього арешту до особи, що підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення щодо своїх домашніх, близьких або ж до особи, що не має постійного місця проживання тощо. Інша справа, наприклад, якщо людина з доброю репутацією та характеристиками вчинила що-небудь у запалі з ревнощів або злості, то вона може уникнути малоприсмного провадження часу в стінах СІЗО. Аналогічно вважає Ю. Д. Москалюк: «було б нелогічно застосовувати домашній арешт до зловмисника, у якого немає житла, а людині з доброю репутацією, яка завдала шкоди на ґрунті ревнощів або помсти, можна дати шанс уникнути в'язниці [4, с. 180]), а прокурор довів неможливість застосування інших, м'якших видів запобіжних заходів, то відвідування помешкань таких осіб повинно здійснюватися не рідше ніж один раз на два дні, на початку кожного місяця необхідно складати відповідні графіки проведення відвідувань, які затверджувати у начальника відповідного органу внутрішніх справ та долучати до контрольно-наглядової справи.

Відсутність єдиної бази даних МВС щодо обліку підозрюваних, обвинувачених, які перебувають під домашнім арештом, є не останнім невирішеним питанням. Відповідної єдиної системи (бази даних) поки що немає, що значно ускладнює роботу працівників органів внутрішніх справ. Відповідно до частини 1 статті 26 проекту Закону України «Про Національну поліцію», поліція наповнює та підтримує в актуальному стані бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, стосовно речей, документів, зброї та різної категорії осіб, зокрема затриманих за підозрою у вчиненні правопорушень (адміністративне затримання, затримання згідно з дорученнями органів правопорядку, затримання осіб органами

досудового розслідування, адміністративний арешт, домашній арешт) [7]. Створення єдиної бази даних щодо обліку осіб, до яких застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, дасть змогу перевірити та точно встановити, чи застосовувався до особи запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, що саме заборонено цій особі відповідно до ухвали слідчого судді/суду, строк дії домашнього арешту, та автоматично скасувати домашній арешт після закінчення максимального шестимісячного терміну перебування особи під домашнім арештом.

Відповідно до п. 4 ст. 181 КПК України, орган внутрішніх справ повинен негайно поставити на облік особу, щодо якої застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, і повідомити про це слідчому або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження [1]. Підставою взяття на облік такої особи є наявність ухвали слідчого судді або суду про призначення запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. На жаль, працівники суду не завжди вчасно направляють такі ухвали, а працівники поштових відділень України, з різних причин, не доставляють їх швидко. Аналогічна ситуація з ухвалами слідчого судді, суду про продовження строку тримання під домашнім арештом або про зміну запобіжного заходу, зокрема про скасування, зміну або покладення додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України, чи про зміну способу їх виконання. Тому, якщо ухвалу надсилають з іншого міста, району, а тим більше області, то особу ставлять чи знімають з обліку, проводять перевірку виконання покладених нових зобов'язань із запізненням не на дні, а на тижні, що істотно впливає на хід здійснення перевірок. Бувають випадки, коли ухвали не надходять зовсім, тоді проведення контролю за особами, яким вибрано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, зовсім неможливе.

Зняття з електронного обліку підозрюваного, обвинуваченого після закінчення строку тримання під домашнім арештом, у тому числі продовженого, здійснюється в автоматичному режимі [1].

На жаль, законодавець чітко не прописав процедуру автоматичного скасування такого заходу, що може створити проблеми на практиці [4, с. 181].

Варто зазначити, що питання взаємодії між судом та органами внутрішніх справ є дуже актуальним та потребує постійного вдосконалення. Ідеальним варіантом вирішення цієї проблеми було б створення єдиної загальної системи (бази даних), в якій можливо направляти та отримувати документи безпосередньо в той чи інший відділ органу внутрішніх справ чи суду, що б значно пришвидшило процес обміну запитами, повідомленнями, ухвалами й іншими необхідними для роботи документами.

Погоджуємося з думкою В. Г. Крайнюка щодо необхідності прийняття Закону України «Про домашній арешт», в якому чітко треба регламентувати порядок і умови застосування та здійснення такого виду запобіжного заходу. В Законі повинні міститися чіткі вказівки про те, хто і як саме повинен здійснювати нагляд за поведінкою особи, якій призначено домашній арешт, як здійснювати нагляд за кореспонденцією, переговорами (зокрема телефонними і за допомогою електронної пошти), особистими зустрічами певної особи. Цим Законом, звичайно ж, повинні бути гарантовані права та законні інтереси осіб, до яких буде застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту [5, с. 321–322].

Висновок. Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що домашній арешт – гуманніший запобіжний захід порівняно з триманням під вартою. Запровадження запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту у вітчизняному кримінальному процесі є правильним шляхом до вирішення низки проблем на стадії досудового розслідування і, безумовно, є прогресивним для українського законодавства. Його введення має сприяти вирішенню низки питань, що пов'язані з обмеженням конституційних прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження. Однак практика застосування домашнього арешту буде ефективною тільки після докладної законодавчої регламентації цього заходу в нормах КПК України і у відомчих нормативно-правових актах.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. 2. Інструкція

про порядок виконання органами внутрішніх справ України ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: Наказ МВС України від 31.08.2013 № 845 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1845-13>

3. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04.04.2013 № 511-550/04-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0511740-13>

4. Москалюк Ю. Д. Підстави і процесуальний порядок застосування домашнього арешту як запобіжного заходу в Україні / Ю. Д. Москалюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 5. – Т. 3. – С. 178–181.

5. Крайнюк В. Г. Домашній арешт як запобіжний захід у кримінальному провадженні / В. Г. Крайнюк // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2013. – Т. 26 (65). – № 2–1. – Ч. 2. – С. 317–324.

6. Невзоров І. Л. Щодо перспектив застосування домашнього арешту в ході розслідування злочинів, учинених організованими злочинними групами / І. Л. Невзоров // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. – № 1 (29). – С. 62–71.

7. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

8. Про уповноваження підрозділів органів внутрішніх справ на здійснення забезпечення електронного контролю: Наказ МВС України від 18.12.2012 року № 1172 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS429.html.

9. Макаренко Є. І. Домашній арешт: поняття, мета, підстави і порядок застосування / Є. І. Макаренко // Право і суспільство. – 2014. – № 1. – С. 234–240.

10. Зауваження до проекту Кримінального процесуального кодексу України (реєстраційний № 9700) підготовлені заступником Керівника Апарату Верховної Ради України. – Керівником Головного управління М. Теплоком / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=9700&skl=7